

1. Csók István: Reggelizőasztal, 1913
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

2. A festmény reprodukciója
a Pesti Hírlap Képes Vasárnapja c. kiadvány
hátsó borítóján, 1938

CSÓK ISTVÁN (1865-1961)

Virágcsendélet pihenő nővel, 1936

Olaj, fa, 81x64,5 cm
Jelezve balra lent: CSÓK I. B.p. 1936

Kezdő ár: 3 000 000 Ft / 9 231 EUR
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimated value: 15 385 – 21 538 EUR

REPRODUKÁLVA:

■ Pesti Hírlap Képes Vasárnapja, 1938/7. február 13., hátsó borító

CSÓK I.

Az itt bemutatott mű három önálló képi műfaj egyedi ötvözete: csendélet, tájkép és zsánerkép találkozása a vásznon. Csendélet és táj egyesítésének nagyszabású festői eredménye 1913-as műve (*Reggelizőasztal*, MNG), melyen a porcelán teríték mellett őszi gyümölcsök és virágcsokor alkotnak csendéletet, s amelynek háttérében messze futó szántó föld jelenik meg. A közeli és távoli motívum egybe komponálása portréin is foglalkoztatta, ennek jól ismert példái a *Züzi az ablakban* (1920 körül) vagy a *Keresztapa reggelije* (1932, MNG). Képünk után egy évvel pedig megfestette az *Amalfit*, mely a magyar művészetben a táj és csendélet talán legszebb festői egységének példája.

Itt bemutatott művén a pompás rózsacskor ugyanabban a fehér alapos, kék mintázatú hosszúkás vázában van, mint az 1913-as csendélet őszirozásai. Egyfajta „önidézatként” is felfogható ez, amellyel Csók saját korábbi, s ekkor már széles körben ismert korai művére hivatkozik. (Az 1927-ben közgyűjteménybe került *Reggelizőasztal* ekkor már színes litográfiái átiratban is elérhető volt.) **A kerek asztalt borító, vörös mintás szőttes szintén Csók több virágcsendéletén felbukkan, 1914-től egészen 1940-ig.** A háttérben elnyújtózó lankás táj és az asztali csendélet közötti középtérben sárga ruhás nő pihen. Alakja nem sokkal korábban egy balatoni fürdőzőket ábrázoló képén tűnt fel. Az álló fürdőruhás, nyugszékben pihenő,

köntöst viselő nőt egy földön játszó gyermek kíséretében több változatban is megfestette. Képünkhöz időben legközelebb az a változat áll, amelyet a Pesti Hírlap Vasárnapja (az országos napilap hétvégi, képes mellékelt) 1935-ben közölt a hátsó borítóján. Ugyanitt jelent meg 1938 februárjában, a hátoldal mellékletében az itt bemutatott mű színes reprodukciója.

Csók festői munkamódszerének szerves része volt a számára kedves motívumok variálása, változatos kompilálása. Herman Lipót 1931-es riportjából tudjuk, hogy **a természetben pihenő sárga köpenyes nőt műtermében, modell után festette. E korszak műveire oly jellemző, színtelen porcelánszerűen áttetsző, vékony festékréteget pedig a festék folyamatos visszakaparássával, elsimításával érte el.**

A *Virágcsendélet pihenő nővel* színhasználatát, festésmódját Csók pusztakengyeli képeivel rokon. A mester 1934 és 1944 között, egy évtizeden át töltötte a nyarakat az Ungár–Léederercsalád meghívására a Jász-Nagykun-Szolnok megyei pusztakengyeli kastélyban. A vendéglátásért cserébe színpompás vásznakot festett a vendéglátó családjáról és a környező tájról. Az itt bemutatott mű festői hangulatában a kengyeli nyarak felhőtlen életörömét idézi, magabiztosan komponálva képi egységbe a nyár bőségét hirdető nagy távlatú tájat, a polgári jólétet sugárzó előtéri csendéletet, s a mindkettőt élvező női szépséget.

RÉVÉSZ EMESE

